

אמור

(1) ויקרא פרק כב

לא וישמרמם מצותי ונעשיתם אתם אני ה':
לב ולא תחללו את-שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני ה' מקדשכם:
לג המוציא אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים אני ה':

(2) משנה תורה להרמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ה הלכה א

כל בית ישראל מצווין על קדוש השם הגדול הזה שנאמר ונקדשתי בתוך בני ישראל ומוזהרין שלא לחללו שנאמר ולא תחללו את שם קדשי

(3) אבן עזרא ויקרא פרק כב פסוק לב

וטעם ולא תחללו את שם קדשי, עם בני אהרן ידבר כי הפרשה דבקה והם המצווים שלא ישחטו להם או לישראל אם ובן ביום אחד גם יתכן שמצוה וכי תזבחו זבח תודה לכהנים והעד שהחל בפרשה אחר כן דבר אל בני ישראל ועד שני ונקדשתי בתוך בני ישראל:

(4) רמב"ן ויקרא פרק כב פסוק לא-לב

וטעם ונקדשתי בתוך בני ישראל, על דעת רבותינו (תו"כ פרק ט ד) מצות עשה, שנקדש את שמו במצות ליהרג עליהן ולא נעבור, וזה טעם המוציא אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים, שהוא טעם יכול כל המצות, שראוי לקדש שמו עליהם בעבור שאנחנו עבדיו אשר גאלנו ממצרים:

(5) העמק דבר ויקרא פרק כב פסוק לב

ולא תחללו וגו': הזהיר כאן שלא יחוללו שם שמים בשמחת המועד כמו באומות העולם בימי חגיגה מרבים הוללת רעה. ולא כן ישראל עם ה'.

(6) ספורנו ויקרא פרק כב פסוק לב

ולא תחללו את שם קדשי, ומאחר שאתם רואים את פעולתי על זה השלמות, אם כן אתם המקודשים ללכת בדרכי אל תחללו את שם קדשי בפעולות חסרות ומגונות, כענין ויבא אל הגוים אשר באו שמה ויחללו את שם קדשי:
ונקדשתי בתוך בני ישראל, לעשות עמהם נפלאות כמו שנדרתי באמרי הנה אנכי כורת ברית נגד כל עמך אעשה נפלאות והטעם בזה כי אמנם אני ה' מקדשכם:

(7) רש"י ויקרא פרק כב פסוק לב

ולא תחללו, לעבור על דברי מזידין ממשמע שנאמר ולא תחללו מה ת"ל ונקדשתי מסור עצמך וקדש שמי יכול ביחיד ת"ל בתוך בני ישראל וכשהוא מוסר עצמו ע"מ למות שכל המוסר עצמו ע"מ הנס אין עושין לו נס שכן מצינו בחנניה מישראל ועזריה שלא מסרו עצמן על מנת הנס שנא' (דניאל ג) והן לא ידיע להוא לך מלכא וגו' מציל ולא מציל ידיע להוא לך וגו':

(8) מזרחי על ויקרא פרק כב פסוק לב

ולא תחללו את שם קדשי ממשמע שנאמר אל תחלל אמור קדש, מה תלמוד לומר "ונקדשתי" כו' "אני ה'" לשלם שכר. בתורת כהנים. ואין זה צריך ביאור:

(9) פרוש הט"ז על התורה - ויקרא פרק כב פסוק לב

ולא תחללו כו', מה ת"ל ונקדשתי. נראה פירושו דלכאורה הך ונקדשתי הוא מחובר להקודם לו דהיינו ולא יחללו וה"ק שאם תהיו נזהרים שלא יבאו לידי חילול אז ונקדשתי כו'. דע"ז מקשה ל"ל ונקדשתי, וכ"ת דזהו מעלה היותר גדולה א"כ היה לו לומר ונקדשתי לחוד, ע"כ פירש דהך ונקדשתי הוא מאמר בפני עצמו ומצות עשה היא שימסור נפשו על קידוש השם,

(10) וע"ז קשה ל"ל בתוך בני ישראל בשלמא אי קאי אדסמיך ליה כמו שאמרנו תחילה אתא שפיר דאמר שהקדושה תהיה בתוך בני ישראל, דכשישראל אינם זכאים אז הוה הקדושה למעלה ומסתלקת מן בני ישראל, וההיפך אם יהיו ישראל זכאים הוה הקדושה בתוך בני ישראל, אבל עכשיו שהוא מצות עשה לא שייך פירוש זה, מש"ה כתב דקמ"ל דדוקא שלא ביחיד. ואח"כ הוקשה לו כיון שהמוסר נפשו על קידוש השם הזכות מגין עליו והוא ניצול א"כ ציווי למה לי ע"ז שמרצון טוב יעשה האדם כן, ותיירץ שהמוסר נפשו צריך שיחשוב בלבו אפילו לא יהיה ניצול הוא מוסר נפשו ועל זה צריך אזהרה:

(11) מהר"ל, גור אריה על רש"י שם

שכל המוסר עצמו לעשות לו נס כו'. וטעם דבר זה ידוע כי כאשר מוסר עצמו על מנת שאין עושין לו נס נקרא קדוש בעצמו כמו שיצחק נעקד על גבי המזבח ונתקדש ג"כ זה מתקדש שהרי כבר מסר עצמו על קדושת שמו וכיון שהוא כבר נעשה קדוש הקב"ה עושה לו נס כי הנס הוא ג"כ קדושה לשמו יתברך

(12) משנה תורה להרמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ה

הלכה א כל בית ישראל מצווין על קדוש השם הגדול הזה שנאמר ונקדשתי בתוך בני ישראל ומוזהרין שלא לחללו שנאמר ולא תחללו את שם קדשי כיצד כשיעמוד עובד כוכבים ויאנוס את ישראל לעבור על אחת מכל מצות האמורות בתורה או יהרגנו יעבור ואל יהרג שנאמר במצות אשר יעשה אותם האדם וחי בהם וחי בהם ולא שימות בהם ואם מת ולא עבר הרי זה מתחייב בנפשו:

הלכה ב במה דברים אמורים בשאר מצות חוץ מעבודת כוכבים וגלוי עריות ושפיכת דמים אבל שלש עבירות אלו אם יאמר לו עבור על אחת מהן או תהרג יהרג ואל יעבור . . .

הלכה ג וכל הדברים האלו שלא בשעת הגזרה אבל בשעת הגזרה והוא שיעמוד מלך רשע כנבוכדנצר וחביריו ויגזור גזרה על ישראל לבטל דתם או מצוה מן המצות יהרג ואל יעבור אפילו על אחת משאר מצות בין נאנס בתוך עשרה בין נאנס בינו לבין עובדי כוכבים:

הלכה יא ויש דברים אחרים שהן בכלל חילול השם והוא שיעשה אותם אדם גדול בתורה ומפורסם בחסידות דברים שהבריות מרננים אחריו בשבילם ואף על פי שאינן עבירות הרי זה חילול את השם כגון שלקה ואינו נותן דמי המקח לאלתר והוא שיש לו ונמצאו המוכרים תובעין והוא מקיפן או שירבה בשחוק או באכילה ושתיה אצל עמי הארץ וביניהן או שדבורו עם הבריות אינו בנחת ואינו מקבלן בסבר פנים יפות אלא בעל קטטה וכעס וכיוצא בדברים האלו הכל לפי גדלו של חכם צריך שידקדק על עצמו ויעשה לפנים משורת הדין . . .

(13) רמב"ם ספר המצוות מצות עשה ט

וענין זאת המצוה אשר אנחנו מצווים לפרסם האמונה הזאת האמתית בעולם ושלא בפחד בחיזק שום מזיק . . . כמו שעשו חנניה מישאל ועזריה בזמן נבוכדנצר הרשע כצוה להשתחוות לצלם והשתחוו לו כל ההמון וישראל בכלל ולא היה שם מקדש שם שמים אבל פחדו הכל והיתה בזה חרפה לכל ישראל על אשר אבדו זאת המצוה מכללם.